

нами критерії оцінювання конкурентних переваг дадуть змогу сформувати оптимальний їх портфель для ефективної реалізації вибраної конкурентної стратегії, яка є вагомим чинником розвитку підприємств.

Таким чином, можна стверджувати, що в сучасних умовах розвитку промислових підприємств аналіз конкурентних переваг є об'єктивною необхідністю, оскільки в конкурентній боротьбі за ринки збуту продукції виграє той, хто найефективніше використовує результати проведеної аналітичної роботи. Окрім цього, для підвищення конкурентоспроможності як вітчизняної продукції, так і підприємств загалом, необхідно створити в державі сприятливі умови для ведення бізнесу та забезпечити підтримку інноваційної діяльності.

Література

1. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы / Г.Л. Азоев, А.П. Челенков. – М. : Изд-во "ОАО" Тип "НОВОСТИ", 2000. – 256 с.
2. Вовчак А.В. Конкурентні переваги підприємства: сутність і класифікація / А.В. Вовчак, Р.В. Камишніков // Маркетинг в Україні, 2005. – С. 50-53.
3. Голда Н. Особливості формування рекламної стратегії / Н. Голда // Галицький економічний вісник. – Тернопіль : Ін-т наукових і освітніх технологій, 2007. – № 4(15). – С. 75-79.
4. Карлоф Б. Деловая стратегия / Б. Карлоф : пер. с англ. – М. : Изд-во "Экономика", 1991. – 239 с.
5. Небава М.І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства / М.І. Небава, О.О. Адлер, В.О. Козловський, О.Й. Лесько, Ю.В. Мокіна. – Вінниця : Вид-во ВНТУ. – 2010.
6. Отенко І.П. Управління конкурентними перевагами підприємства / І.П. Отенко, С.О. Полтавська. – Харків : Вид-во ХНУ, 2005. – 212 с.
7. Портер М.Е. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / М.Е. Портер : пер. с англ. И. Минервина. – Изд. 2-е. – М. : Изд-во "Альпина Бизнес Букс", 2006. – 452 с.
8. Стеців Л.П. Конкурентні переваги: підходи до трактування та їх відмінності / Л.П. Стеців // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 263-270.
9. Шегда А.В. Основы менеджмента : учебн. пособ. / А.В. Шегда. – К. : Тов. "Знання КОО", 1998. – 512 с.

Гаврилюк Ю.В., Чубай В.Н. Формирование конкурентных преимуществ как основы обеспечения эффективной деятельности промышленных предприятий

Рассмотрены основные подходы к трактовке конкурентного преимущества и на их основе усовершенствовано определение исследуемого объекта. Выделены этапы формирования и реализации конкурентных преимуществ. Предложены критерии оценки конкурентных преимуществ.

Ключевые слова: конкурентное преимущество, конкурентоспособность, критерии оценки конкурентных преимуществ, конкурентная стратегия.

Gavrylyuk Yu.V., Chubaj V.M. Building competitive advantage as a basis for ensuring the effective activity of industrial enterprises

The main approaches to the interpretation of competitive advantage and improved based on their definition of the object. Highlighted stages of formation and realization of competitive advantages. Proposed criteria for evaluation of competitive advantage.

Keywords: competitive advantage, competitiveness, the criteria for assessing competitive advantages, competitive strategy.

УДК 330.341

Доц. Л.Й. Гнилянська, канд. екон. наук –
НУ "Львівська політехніка"

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Висвітлено суть впровадження інновацій на підприємстві та визначено проблеми, які виникають при цьому на підприємстві. Розглянуто основні аспекти процесу впровадження інновацій на підприємстві в умовах започаткування міжнародної економічної діяльності. Запропоновано шляхи вирішення проблем впровадження інновацій з метою виживання і збереження позицій на споживчих ринках іноземних країн, розширення експортних можливостей; наведено пропозиції щодо ефективного і своєчасного отримання необхідної інформації.

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, інноваційний процес, ризик.

Постановка проблеми. Досвід економічного розвитку підтверджує, що розширене відтворення здійснюється завдяки інноваціям. Вони сприяють модернізації та структурній перебудові економіки країни, підвищенню її конкурентоспроможності, забезпеченню стійкого економічного зростання, зменшенню безробіття та підвищенню добробуту народу.

Тому і проблеми інновацій завжди привертати увагу багатьох економістів, що відображені в багатьох наукових працях. Разом з тим існує потреба у подальшому дослідженні інновацій, оскільки на сучасному етапі економічного розвитку особливої актуальності набуває проблема обмеженості енергетичних ресурсів, подолання технологічного відставання, економічного забезпечення, – все це вказує на актуальність цієї теми.

Аналіз останніх досліджень і результатів. Останніми роками у вітчизняних та зарубіжних джерелах зростає кількість публікацій стосовно інноваційної діяльності та інноваційної привабливості підприємства. Внесок у розвиток теоретичних положень у галузі інноваційної діяльності здійснено у роботах М. Портера, П. Друкера, Д. Тідда, Д. Бессанта, К. Павітта, Ю. Морозова. У широкому розумінні інновації розглядаються як прибуткове використання ідей, винаходів у вигляді нових продуктів, послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного характеру [1, 3, 6].

Практичний досвід застосування окремих складових інноваційної діяльності в Україні відображений у роботах вітчизняних авторів, серед яких: А. Пересада [5], О. Лапко, Д. Черваньов, Л. Нейкова [1-7], Н. Чухрай [8].

Постановка цілей. На підставі вивчених теоретичних положень і практичного досвіду в роботі поставлено такі цілі: визначення можливостей і передумов ефективного використання інновацій. Виявлення тенденцій і проблем розвитку інноваційної діяльності в Україні та запропонувати шляхи подолання проблем у впровадженні інновацій.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан переорієнтації вітчизняних підприємств на концепцію інноваційної привабливості зумовлює актуальність і необхідність досвіду дослідження економічної суті інновацій та основ управління інноваційною діяльністю підприємств.

Аналіз літературних джерел [1-8] дав змогу виявити найважливіші, на мою думку, класифікаційні ознаки інновацій та запропонувати свій варіант

класифікації, наведений на рис. Класифікуючи промислові інновації за ступенем новизни, можуть бути використані положення, де вирізняють дві широкі форми інновації продукції: зовсім нові види продукції, а також удосконалення характеристик продукції, яка вже існує – незначні інновації. Однак трактування, запропоноване на рис., ширше порівняно з наявними.

Рис. Класифікація інновацій (Примітка: запропонував автор)

Отже, можна запропонувати таке визначення поняття "інновації": це інструмент зміни матерії, визначений у часі, просторі і задіяних ресурсах, який не використовувався раніше до цього моменту в заданому просторовому вимірі. Якщо розглядати систему інновацій, то вона є досить широкою і знаходить своє використання у будь-якій галузі національної економіки.

Табл. Проблеми впровадження інновацій на підприємстві

№	Проблеми впровадження інновацій	Шляхи вирішення проблем впровадження інновацій
1	Нестача власних фінансових ресурсів і довготермінових кредитів від комерційних банків	залучення зовнішніх джерел фінансування, зокрема іноземних інвесторів; подання проектів підприємства на державні та інші гранти; використання нерозподіленого прибутку від підприємницької інноваційної діяльності; використання амортизаційних відрахувань, зокрема за рахунок прискореної амортизації; використання накопичень у вигляді доходів від інвестицій у цінні папери та акції; використання доходів від продажу патентів, ліцензій та інших прав на об'єкти інноваційної діяльності; формування (участь у) регіональних інноваційних кластерів.
2	Недостатня кваліфікація працівників, кадрова проблема	сприяння підготовці, перепідготовці та підвищенню кваліфікації кадрів у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності; впровадження на державному рівні нових освітніх програм, підвищення їх якості та конкурентоспроможності на основі нових інформаційних технологій, оновити структуру і зміст вищої освіти в напрямі вивчення питань інноваційної діяльності, а саме: державного регулювання інноваційної діяльності, стратегічного менеджменту, інноваційного маркетингу, технологічного аудиту, фінансування інновацій; участь працівників у ярмарках, конференціях, тощо, які стосуються напрямку діяльності підприємства.

3	Недостатнє інформаційне забезпечення про інноваційну діяльність вітчизняних та закордонних підприємств	інформаційно-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності з боку держави; створення спеціального підрозділу (або посадової одиниці) на підприємстві, який би займався моніторингом ситуації з приводу розроблення і впровадження інновацій як на вітчизняних підприємствах, так і за кордоном; проведення маркетингового дослідження з метою створення дослідних і серійних зразків нової (удосконаленої) техніки або технології.
4	Скасування податкових і митних пільг для суб'єктів інноваційної діяльності, відсутність гарантій для інвестора	податкове регулювання і стимулювання інноваційної діяльності на рівні держави; антимонопольне регулювання і забезпечення конкурентоспроможності у сфері інноваційної діяльності.
5	Занижена стимулювальна роль оплати за працю	заохочення розвитку творчих здібностей працівників підприємства; інвестиції в людський капітал, які повинні здійснюватись як підприємницьким сектором, так і державою; соціальне і медичне страхування працівників з боку підприємств; створення спеціальних фондів для преміювання за розроблення, освоєння і випуск нової продукції; стимулювання за результатами збалансованої системи показників, що передбачає формування сукупності показників, які відображають результативність діяльності вищих менеджерів, відповідальних за різні функціональні сфери підприємства. Ці показники стосуються фінансів, клієнтів, внутрішніх процесів і персоналу, за якими розробляються критерії оцінювання ефективності.
6	Низький рівень довіри до інноваційної продукції загалом	популяризація інноваційної продукції серед цільової аудиторії через рекламу, засоби масової інформації тощо.

У процесі оцінювання інноваційної діяльності підприємств було виявлено низку проблем, які гальмують інноваційну активність підприємства та запропоновано шляхи їх вирішення (табл.).

Крім зазначених вище проблем впровадження інновацій, можна ще згадати і про наступні: високі відсоткові ставки по кредитах; відсутність інформації про впровадження інноваційних технологій; малий досвід інноваційної діяльності; значна суперечність законодавства, що регламентує інноваційний процес в Україні; бюрократія на державному рівні; відсутність реальної державної підтримки; масова еміграція кваліфікованої робочої сили; відсутність механізму трансферу технологій; недосконалість методики з оцінювання ефективності інноваційних проектів; нерозвиненість інститутів венчурного бізнесу; нераціональне використання наявних ресурсів підприємства. Отже, підвищення ефективності використання наявних ресурсів підприємства та їх оптимальне поєднання сприятиме прискоренню розроблення та впровадження інновацій.

Для забезпечення ефективного процесу впровадження інновацій потрібно забезпечити здійснення таких завдань: оцінювання світових тенденцій науково-технічного розвитку; розроблення стратегії інноваційної політики і

механізмів її здійснення; формування стратегічних цілей інноваційної діяльності; розроблення планів та програм інноваційних проєктів; розроблення організаційно-виробничої структури управління інноваційною діяльністю; планування організації інноваційного процесу; спостереження (контроль) за виконанням етапів, стадій інноваційного процесу в часі та синхронізацією всіх видів діяльності; підготовка відповідного персоналу для здійснення інновацій.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Існує досить велике коло проблем, які перешкоджають здійсненню інноваційної діяльності підприємством та виходу його продукції на закордонний ринок.

Література

1. Лозовский Л.Ш. Универсальный бизнес-словарь / Л.Ш. Лозовский, В.А. Райзберг, А.А. Ратновский. – М. : Изд-во ИНФРА-М, 1997. – 640 с.
2. Слюсаченко О.О. Словник підприємця / О.О. Слюсаченко, Д.Д. Огородніков, В.Л. Наконечний. – К. : Вид-во РВПС України, НАН України, 1999. – 196 с.
3. Мала гірнича енциклопедія. – В 3-х т. / за ред. В.С. Білецького. – Донецьк : Изд-во "Донбас", 2004. – 346 с.
4. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер. – М. : Изд-во "Прогрес", 1982. – 455 с.
5. Антонюк Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації / Л. Антонюк, А. Поручник, В. Савчук. – К. : Изд-во КНЕУ, 2001. – 394 с.
6. Чухрай Н. Інновації і логістика товарів / Н. Чухрай, Р. Патера. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2001. – 262 с.
7. Бажал Ю. Інвестиційні ресурси економічного зростання // Стратегія економічного розвитку України. – К., 2000. – 322 с.
8. Лапко О. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання / О. Лапко. – К. : Вид-во "Либідь", 1999. – 253 с.
9. Економічна енциклопедія. – Т. 1 / за ред. В. Мочерного. – К.-Тернопіль : Вид-во "Академія народного господарства", 2000. – 864 с.
10. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=836709.

Гнилянская Л.И. Современные проблемы внедрения инноваций и пути их преодоления

Отражена суть внедрения инноваций на предприятии и определены проблемы, которые возникают при этом на предприятии. Рассмотрены основные аспекты процесса внедрения инноваций на предприятии в условиях учреждения международной экономической деятельности. Предложены пути решения проблем внедрения инноваций с целью выживания и сохранения позиций на потребительских рынках иностранных стран, расширения экспортных возможностей; приведены предложения относительно эффективного и своевременного получения необходимой информации.

Ключевые слова: инновация, инновационная деятельность, инновационный процесс, риск.

Gnylyanska L.Yo. Modern problems in introduction of innovations and ways of their overcoming

Clarification of the essence of innovation at the enterprise and the problems that arise at the enterprise. Revealed the basic aspects of the process of innovation in the enterprise in terms of establishing international economic activity. Proposed solutions to the problems of innovation with the aim of the survival and the preservation of products in consumer markets of foreign countries, expansion of export opportunities; Here are suggestions for effective and timely receipt of the necessary information.

Keywords: innovation, innovation, the innovation process, the risk.

УДК 338.1

Доц. С.А. Дращиця, канд. екон. наук –
Хмельницький інститут соціальних технологій

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗА МЕТОДОМ РАНГІВ

Узагальнено значення та місце конкурентоспроможності підприємства в процесі забезпечення його ефективної діяльності, а також розкрито зміст та здійснено оцінку рівня конкурентоспроможності великоформатних торговельних підприємств міста Хмельницький за ранговим методом.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентні переваги, вага конкурентних переваг, ранжування.

Постановка проблеми. Ринкові трансформаційні перетворення в системі ведення бізнесу супроводжуються зміною економічного середовища суб'єктів господарювання, формуються нові методи використання ресурсного потенціалу відносно кон'юнктури товарної пропозиції і попиту. При цьому система змін формує конкурентне середовище як сферу відображення адаптаційного механізму економіко-організаційного забезпечення конкурентоспроможності діяльності підприємств. Таким чином, у ринкових відносинах виникнення конкурентного середовища функціонування підприємств – це природне і об'єктивно існуюче явище, що можна розглядати як закон товарного виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичним підходам аналізу та оцінки конкурентоспроможності присвячено роботи багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема С.Л. Асаулюка [1], Л.В. Балабанової [2], О.О. Адлера [3], Р.А. Фатхудинова [4], Т.П. Яхно [5].

Дослідження існуючих методик оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства дає змогу визначити їх переваги та недоліки, спрогнозувати сильні сторони та можливі виклики тощо. Якраз на це і спрямовані дослідження вищезазначених вчених. Проте аналіз основних наукових праць в галузі оцінки конкурентоспроможності та сучасного ринкового середовища дають підстави вважати, що описаний перелік методів оцінювання рівня конкурентоспроможності не є вичерпним. Це і визначає актуальність та необхідність нашого дослідження.

Враховуючи, що сьогодні вітчизняні підприємства функціонують у нестабільному конкурентному середовищі, актуальним є дослідження економіко-організаційного забезпечення конкурентоспроможності підприємства (відповідність ознакам забезпечення потреб ринку). Доцільно обґрунтувати механізм інтенсивності конкуренції на ринку в розрізі дослідження якості задоволення потреб споживачів всієї системи суспільного відтворення.

У сучасних умовах ведення бізнесу однією з основних особливостей ринкових відносин є економічна здатність побачити у глобальному масштабі потреби споживача, задовольнити їх у короткий термін і встановити тісний взаємозв'язок. Відзначимо, що оцінка конкурентоспроможності торговельного підприємства проводиться з використанням системи методів, що дає змогу адекватно проаналізувати використання та формування ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання, охарактеризувати його ринкові позиції, об'єктивно оцінити його сильні і слабкі сторони функціонування.